

PSYCHOLOGIA RODZINY

OPIEKUN: DR ALEKSANDRA LEWANDOWSKA-WALTER

Wyraźnie i dynamicznie zachodzące w ostatnich latach przemiany w życiu społecznym wywarły istotny wpływ na funkcjonowanie człowieka w roli małżonka i rodzica. Podkreślić jednakże należy, że, nie zawsze te przemiany związane są z doświadczeniem poczucia zadowolenia i szczęścia oraz z wysoką oceną jakości życia. Zakłócenia w obrębie życia małżeńskiego i rodzinnego, rosnąca liczba rozwodów, zawieranie kolejnych związków partnerskich, jak również zakłócenia na rynku pracy prowadzą niejednokrotnie do zmian w strukturze rodziny, których konsekwencją mogą być narastające konflikty czy nawet zerwane więzi w podsystemach rodzinnych. Takie sytuacje sprawiają, że rośnie zapotrzebowanie na wysokiej klasy specjalistów zajmujących się tego typu problemami.

Proponowany w ramach ścieżki z **Psychologii Rodziny** zakres tematyczny zajęć ma na celu przygotowanie wyspecjalizowanej kadry, która dzięki ugruntowanej wiedzy teoretycznej, umiejętnościom praktycznym i kompetencjom społecznym skutecznie radzić sobie będzie z rozwiązywaniem złożonych i wielorako uwarunkowanych problemów małżeńskich i rodzinnych. Proponowane w ramach ścieżki z **Psychologii Rodziny** zróżnicowane formy zajęć, tj. wykłady, konwersatoria, ćwiczenia i warsztaty, zostały usystematyzowane tematycznie w trzech następujących modułach:

Moduł I - Jakość życia małżeńskiego i rodzinnego

W ramach modułu I ugruntowana i uporządkowana zostanie **wiedza** studenta z obszarów dotyczących psychologicznego funkcjonowania rodziny w ramach poszczególnych podsystemów. W tym obszarze tematycznym rozpatrywane będą takie problemy, jak: jakość życia, dojrzałość do małżeństwa i rodzicielstwa, więzi w rodzinie (teoria przywiązania), komunikacja i konflikty rodzinne, aspekt męskości i kobiecości w relacjach społecznych, zagadnienie konfliktu pomiędzy rodziną i pracą. Drugim obszarem **wiedzy**, który zgłębiać będą studenci w ramach kursów proponowanych w module I jest duchowość i religijność, jako zasoby rodziny istotne, dla jakości życia małżeńskiego i rodzinnego. Studenci zdobędą również bazę teoretyczną dotyczącą specyfiki pełnienia ról rodzicielskich (psychologiczne aspekty ojcostwa, alternatywne rodzicielstwo) i psychologicznych problemów jedynactwa. Dzięki uczestnictwu w kursach modułu I studenci będą potrafili wykorzystywać i integrować **wiedzę** z powyższych obszarów do analizowania i wyjaśniania problemów psychologicznych i wychowawczych pojawiających się w rodzinach, a dla proponowanych interpretacji znajdować będą wyjaśnienie w literaturze przedmiotu. Baza teoretyczna pozwoli studentom na kształtowanie **umiejętności** w zakresie projektowania i prezentowania własnych koncepcji działań mających na celu podwyższenie, jakości życia osób zgłaszających się po pomoc psychologiczną z uwzględnieniem specyfiki funkcjonowania struktury systemu rodzinnego. **Kompetencje**, które student zdobywa poprzez uczestniczenie w kursach modułu I to przede wszystkim: docenienie wiedzy psychologicznej, jako koniecznej dla rozumienia i wyjaśniania problemów rodzinnych, zyskanie świadomości znaczenia środowiska rodzinnego, dla jakości życia człowieka i prawidłowego przebiegu jego rozwoju oraz uwrażliwienie na problemy etyczno-moralne związane z życiem małżeńskim i rodzinnym pojawiające się przy projektowaniu działań praktycznych, w których wykorzystuje się zasoby psychologiczne rodziny i jej indywidualnych członków.

Moduł II - Diagnoza i terapia rodzin

Udział w kursach modułu II pozwoli studentom pogłębić **wiedzę** dotyczącą procesu diagnozowania rodziny i jej członków, a także poszczególnych aspektów życia rodzinnego (religijność, duchowość, sens życia) oraz zróżnicować jego specyfikę w zależności od indywidualnych cech osób badanych (np. wiek) oraz kontekstu, w którym odbywa się diagnoza (praca biegłego sądowego, praca psychologa w placówkach i instytucjach wspomagających rodzinę). Uczestnictwo w proponowanych kursach pozwoli zapoznać się z metodami kwestionariuszowymi oraz projekcyjnymi wykorzystywanymi w procesie diagnostycznym, a także pogłębić **wiedzę** i **umiejętności** związane z obserwacją relacji rodzinnych oraz prowadzeniem wywiadu i rozmowy z osobami należącymi do badanego systemu. Dzięki udziałowi w kursach modułu II student będzie posiadał **umiejętność** projektowania procesu diagnostycznego, integrowania danych empirycznych oraz ich interpretacji w świetle wiedzy teoretycznej z zakresu psychologii rodziny, a także krytycznej oceny pod kątem proponowanych rozwiązań zgłaszanego przez rodzinę problemu. **Kompetencje** kształtowane w trakcie kursów – wrażliwość na problemy rodzinne, etyczna postawa w

prowadzeniu procesu diagnostycznego – zwiększać będą efektywność przyszłych psychologów. Prawidłowy proces diagnozy jest podstawą pomocy terapeutycznej, której specyfikę w odniesieniu do rodziny również będą mogli poznać studenci uczestniczący w kursach modułu II. **Wiedza** dotycząca modeli terapii rodzin, pracy z rodziną w ujęciu systemowym, specyfiki terapii dla par i małżeństw oraz terapii indywidualnej dla członków rodziny stanowić będzie podstawę dla kształtowania **umiejętności** dostrzegania zasobów rodziny i czynników umożliwiających jej członkom radzenie sobie z kryzysem. Udział w omawianych kursach pogłębi świadomość poziomu wiedzy i umiejętności w zakresie pracy terapeutycznej z rodzinami studenta oraz zainicjuje kształtowanie **kompetencji** studenta w zakresie rozumienia potrzeby rozwoju własnego w celu zwiększania efektywności oddziaływania terapeutycznego.

Moduł III - Psychoedukacja i wsparcie rodzinne

Kursy proponowane w module III, poprzez uporządkowanie i pogłębianie **wiedzy** z poszczególnych obszarów przygotowują studenta do projektowania oddziaływań psychoedukacyjnych i mających na celu wspieranie rodziny oraz jej członków doświadczających kryzysów normatywnych (prokreacja, narodziny dziecka, trudności wychowawcze związane z kryzysami rozwojowymi dziecka) i nienormatywnych (adopcja, samotne rodzicielstwo, migracja, choroba, patologiczne zjawiska w rodzinie). Uczestnicy kursów nabędą praktyczne **umiejętności** m.in. z zakresu mediacji rodzinnych, prowadzenia szkoły dla rodziców, specyfiki współpracy psychologa szkolnego z rodzinami, metod pracy z młodzieżą niedostosowaną społecznie i rodzicami. Student będzie kształtował **umiejętności** generowania oryginalnych rozwiązań złożonych problemów psychologicznych w rodzinie i prognozować przebieg ich rozwiązywania oraz przewidywać skutki planowanych działań psychoedukacyjnych i wspierających rodzinę. **Kompetencje**, które kształtować będzie student poprzez udział w kursach modułu III to przede wszystkim wrażliwość na problemy społeczne i psychologiczne, gotowość do komunikowania się i współpracy z otoczeniem, w tym z instytucjami oferującymi wsparcie społeczne i psychologiczne oraz osobami niebędącymi specjalistami w danej dziedzinie. Student będzie także prezentował **postawę**, która świadczyć będzie o motywacji do aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania psychologiczne.

Wprowadzie każdy z modułów dotyczy nieco innego obszaru tematycznego, jednak dopiero integracja tej wiedzy w pewną całość pozwala dostrzec, zrozumieć i wyjaśnić złożoność mechanizmów psychologicznych leżących u podstaw specyficznych zachowań członków systemów rodzinnych w ściśle określonych sytuacjach rodzinnych i pozarodzinnych, które warunkują wysoką bądź niską ocenę jakości życia w związkach małżeńskich, rodzinnych i partnerskich.

Absolwenci ścieżki z Psychologii Rodziny mogą ubiegać się o zatrudnienie w: Poradniach Małżeńskich i Rodzinnych; w placówkach służby zdrowia diagnozujących i udzielających wsparcia rodzinie z osobą chorą i niepełnosprawną; w Poradniach Psychologiczno-Pedagogicznych zajmujących się problemami nauczania i wychowania oraz w szkołach o różnym poziomie nauczania jako psychologowie szkolni; jako konsultanci oraz biegli sadowi uczestniczący w sprawach sądowych dotyczących problemów małżeńskich i rodzinnych.

Absolwenci tej specjalizacji przygotowani są także do współtworzenia i opracowywaniu programów edukacyjnych i profilaktycznych związanych z problematyką rodzinną, które to programy będą wykorzystywane przez instytucje państwowe, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i fundacje wspierające rodzinę itp.

PSYCHOLOGIA RODZINY

SEMESTR ZIMOWY

Lp.	Prowadzący	Nazwa przedmiotu	Tryb studiów	Liczba godzin / ECTS
1.	dr hab. Małgorzata Lipowska profesor nadzwyczajny	C - Prowadzenie „Szkoły dla rodziców”	stacjonarny	30/4
2.	dr Łucja Bieleninik	C - Psychologiczne aspekty prokreacji	stacjonarny niestacjonarny-zaoczny	30/4 18/4
3.	dr Bogumiła Kielbratowska	C - Nowoczesne położnictwo – psychologiczne aspekty opieki okołoporodowej	stacjonarny	30/4
4.	dr Aleksandra Lewandowska- Walter	C - Praca z rodziną w ujęciu systemowym	stacjonarny niestacjonarny-zaoczny	30/4 18/4
5.	mgr Judyta Borchet	C- Parentification in family subsystems: contexts of lost childhood	stacjonarny niestacjonarny-zaoczny	15/3 9/3

SEMESTR LETNI

1.	dr hab. Maria Kaźmierczak profesor nadzwyczajny dr Aleksandra Lewandowska-Walter	B- Komunikacja jako wyznacznik jakości życia rodzinnego	stacjonarny niestacjonarny-zaoczny	30/4 18/4
2.	dr hab. Maria Kaźmierczak profesor nadzwyczajny	B- Empatia w kryzysie	stacjonarny niestacjonarny-zaoczny	30/4 18/4
3.	dr Magdalena Błażek	B - Opiniowanie psychologiczne w sprawach rodzinnych i cywilnych	stacjonarny niestacjonarny-zaoczny	30/4 18/4
4.	dr Aleksandra Peplińska	B - Rodzina a praca	stacjonarny niestacjonarny-zaoczny	15/2 9/2
5.	dr Anna Jarmołowska	B - Specyfika funkcjonowania rodziny adopcyjnej	stacjonarny	30/4
6.	dr Anna Jarmołowska	B- Funkcjonowanie małżeństw bezdziatnych	stacjonarny	30/4
7.	dr Aleksandra Lewandowska- Walter	B - Terapia rodzin	stacjonarny	30/4
8.	dr Aleksandra Peplińska	B - Psychologia bezrobocia i bezdolności	stacjonarny niestacjonarny-zaoczny	15/2 9/2
8.	dr Rafał Lawendowski	B - Psychologiczne aspekty ojcostwa	niestacjonarny-zaoczny	9/2
10.	mgr adw. Marek Karczmarzyk	B - Podstawy prawa rodzinnego	stacjonarny	15/2

11.	Anna Szeniman-Łysak	B- Praca z rodziną z osobą chorą onkologicznie	stacjonarny niestacjonarny-zaoczny	30/4 18/4
12.	Anna Szeniman-Łysak	B- Praktyczne umiejętności z zakresu pracy z rodziną (konsultacje rodzinne, mediacje rodzinne , grupy wsparcia, psychoedukacja dla rodzin)	stacjonarny niestacjonarny-zaoczny	30/4 18/4
13.	dr Aleksandra Lewandowska-Walter	C -Psychologia twórczości	stacjonarny niestacjonarny-zaoczny	30/4 18/4
14.	dr Justyna Michałek- Kwiecień	C - Praca psychologa z rodziną w realiach szkolnych	stacjonarny niestacjonarny-zaoczny	15/2 9/2

2018/2019

Sylabusy dostępne w portalu studenta!

<https://ps.ug.edu.pl:8443/odostWyszSylabusow.web>